

ZVONČEK

Čist s podobami za mladino

Leto 35

Januar 1934

Štev. 5

Vinko Bifenc

Pofojena roža

Ali veste, otroci, kje so Borovelje? —

Prelep kraj tam onstran Karavank, v domovini naših pradedov, na zelenem Koroškem.

Široka ravnina se razprostira okrog Borovelj, na njej čepe vasi, dvigajo se holmi s cerkvicami in se vijejo srebrni potočki.

V neki vasi, Boroveljski kot ji pravijo, živi pri svojih roditeljih deklica Mojca. Majhna je še, komaj osem let ji je. Obiskuje tako zvano »utrakvistično šolo«. Z drugimi besedami: šolo ponemčevalnico.

Učiteljstvo šole je priredilo za praznike božičnico. Naučili so otroke igrice, deklamacije in nekaj pesmi, ki naj bi jih zapel otroški zbor.

Hude preglavice so imeli prireditelji z otroki slovenskih staršev, da so jim vtepli v glavo nemške besede. Otroci po večini še izgovarjati niso znali okornih besed, kaj še da bi jih razumeli. Mnogo grenkih solz je bilo potočenih po nedolžnih licih, preden so se otroci priučili izgovorjave vsaj za silo. Učiteljstvo se je jezilo, padale so psovke, včasih celo udarci. Mali Mojci je bila poverjena deklamacija. Naučiti se je morala pesemco:

»Morgen kommt der Weihnachtsmann«.*

Besede »Weihnachtsmann« se Mojca nikakor ni mogla zapomniti. Nekoč je prijokala iz šole.

»Kaj pa ti je, Mojca?« je skrbeče povprašala mati.

»Gospod učitelj pravijo,« je jecljaje pripovedovala Mojca, »da mi Božiček ne bo ničesar prinesel, ker ne znam izgovarjati njegovega imena«.

»Kako pa se kliče Božiček?« se je s prikrito bolestjo nasmehnila mati.

* Po naše: Jutri pride Božiček

»No, saj vi tudi ne veste, mamica, kako pa naj potem jaz vem? Vaj-vaj-vajšman, tako nekako pravijo gospod učitelj. Za kazen moram tridesetkrat napisati to ime.«

Mati je nekaj časa molčala. Potem pa je potolažila hčerkico:

»Le nič ne maraj, Mojca, vse bo še dobro. Kadar ti bo hudo, pa se kar spomni na kralja Matjaža in vse bo minilo.«

»Kdo je pa to — kralj Matjaž?«

Mogočen gospod, ki spi v votlini tam pod Peco* in z njim vsa njegova vojska. Nekoč se prebudi in pride. Takrat, Mojca, bo dobro na svetu.«

Mojca se je nekam zamislila in utihnila.

Približal se je dan predstave.

Mati je Mojco praznično oblekla, v lase ji je pripela belo svilen rožo, katere pecelj je bil ovit s prav drobcanim modro-belo-rdečim trakom. To rožo ji je prinesla botra iz Tržiča, materina sestra, ko je bila Mojca lansko leto pri birmi.

Vso pot do šole je Mojca ponavljala deklamacijo. Dvorana je bila polna. Največ je bilo otrok, prišli pa so tudi njihovi roditelji. V sprednjih vrstah so sedeli učitelji in učiteljice, med njimi tudi šolski nadzornik. V kotu je stalo božično drevesce, pod njim darovi za otroke. —

Po igrici je imela priti na vrsto Mojčina deklamacija. Mojca je stala za odrom, pripravljena za nastop. Približal se je učitelj-režiser.

»Kaj imaš v laseh?« je dejal Mojci in sklonil obraz nad njeno glavo. Dvignil je roko, izpulil Mojci rožo iz las, jo vrgel na tla in pohodil.

»Windische Farben!«** je siknil skozi zobe.

Mojca je zaihtela, se sklonila in pobrala pohojeno rožo.

»Moja birmanska roža! Spomin od dobre botrice!«

* gora na Koroškem

** Windische zmerjajo Nemci nas Slovence

»Tih! Brž na oder!«

Zastor se je bil že odgrnil, učitelj je porinil Mojco na oder.

Vsa trepetajoča, bleda je stala Mojca pred polno dvorano. Solze so ji tekle po licih, v roki je držala rožo. Glas ji je odpovedal, hotela je deklamirati, pa se ni spomnila niti besede.

»Začni!« je sikal učitelj izza kulis. —

A Mojca je stala in molčala.

Naenkrat pa je proseče dvignila roke in zaklicala:

»Preljubi kralj Matjaž, pridi izpod Pece, meni je tako hudo! Rožo so mi pohodili, mojo birmansko rožo, in deklamirati ne znam več. Pomagaj mi, kralj Matjaž!«

V dvorani je nastala tišina, le v zadnjih vrstah se je začel pritajen jok.

Gospodje v sprednjih vrstah so se nemo spogledovali. Zastor se je zagnil.

Mojca za kazen ni prejela nobene darila od šolskega Božička.

Tembolj pa se ji je izkazal Božiček doma. Mati jo je objela in poljubila.

In v vsaki hiši na vasi je prinesel Božiček nekaj za Mojco.

Kralj Matjaž jo je uslišal in jo nagradil s srečo in veseljem.

Bori tihi . . .

Bori tihi, bori tožni
s snegom si srebrijo veje,
mrzel veter čez poljane
v lice borom se zasmeje.

Bori tihi, bori tožni
v beli zimski dan blestijo,
tihe misli v mladih dušah
v svetle dalje nam hitijo.

Mano G.